

ਕਿਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਬਲਾਕ ਬਗੀਚਾ ਦੀ ਚੋਣ

ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ (ਬਲਿੰਦਰ ਪਾਲ, ਪੁਜਾ)-ਕਿਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਲਾਕ ਬਗੀਚਾ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ 'ਚ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੁਭਾਣਿਆਂ ਵਾਲੀ ਨੂੰ ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਲਿੰਗ ਨੂੰ ਬਲਾਕ ਸਕੱਤਰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ।

ਅਯੁੱਧਿਆ ਧਮ ਲਈ ਆਸਾਬਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਸਪੈਸ਼ਲ ਟ੍ਰੇਨ ਰਵਾਨਾ

ਸ੍ਰੀ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ (ਪ੍ਰਮੋਦ ਭਾਰਦਵਾਜ)-ਭਗਵਾਨ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਦੇ ਮੱਦੇ ਅਯੁੱਧਿਆ ਧਮ ਲਈ ਆਸਾਬਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਸਪੈਸ਼ਲ ਟ੍ਰੇਨ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ 5 ਵੱਜ ਕੇ 40 ਮਿੰਟ 'ਤੇ ਸ਼ਰਹੰਦ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਰਵਾਨਾ ਹੋਈ। ਇਸ ਟ੍ਰੇਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਹੰਦ ਦੇ 1344 ਯਾਤਰੀ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ।

ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਧੀਆਂ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ : ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ (ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ)-ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਧੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਕਹੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਾਬਿਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

34 ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਚਿੱਟੇ ਮੋਤੀ ਦੇ ਕੀਤੇ ਮੁਫਤ ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨ

ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ (ਬਲਿੰਦਰ ਪਾਲ, ਪੁਜਾ)-ਸੰਕਲਪ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਵੈੱਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ (ਬਲਿੰਦਰ) ਦੁਆਰਾ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਵਿੱਰੋਜਪੁਰ ਰੋਡ ਸਥਿਤ ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਤੇ ਗਸਪਤਾਲ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਮੁਫਤ ਸਾਂਚ ਕੈਂਪ ਲਾਇਆ ਗਿਆ।

ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੁਸ਼ਪਾ ਗੁਜਰਾਲ ਸਾਇੰਸ ਸਿਟੀ ਦਾ ਦੌਰਾ

ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ (ਪ੍ਰਮੋਦ ਭਾਰਦਵਾਜ)-ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਬਾਨੀ ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਪਾ ਗੁਜਰਾਲ ਸਾਇੰਸ ਸਿਟੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇਣ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਮਾਲਵਾ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ

ਰਾਮਪੁਰ ਫੁਲ (ਦਰਬਨ ਜਿਲਦ)-ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਟੀ ਪੀ ਡੀ ਮਾਲਵਾ ਕਾਲਜ ਵਿਖੇ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਵੱਲੋਂ ਸਮੂਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ।

ਈ-ਰਿਕਸ਼ਾ ਚਾਲਕਾਂ 'ਤੇ ਬੋਧੇ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲਓ : ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਮੋਗਾ (ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ)-ਈ ਰਿਕਸ਼ਾ ਚਾਲਕਾਂ ਦੀ ਇੱਕਤਰਫ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੇਂਡੂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸੁਝਾਈ ਆਗੂ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਕੱਤਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਕੱਤਰ ਕਮਜ਼ੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਈ ਰਿਕਸ਼ਾ ਖਰੀਦੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਾਈਕਲ ਵਾਂਗ ਹਨ।

ਕਨੂਆ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਡਵੀਜ਼ਨ ਦਾ ਐਲਾਨ : ਗਾਰਡ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲੇਗੀ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਲ ਗੱਡੀ

ਡੇਵ ਮਹਿਨੇ ਦੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 60 ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੋਰਕੋ ਤੈਨਾਤ

ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ (ਅੰਬਕ ਸ਼ਰਮਾ)-ਕਨੂਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਾਇਲਟ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਰੇਲਗੱਡੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਿਆਂ ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਡਵੀਜ਼ਨ ਨੇ ਅਹਿਮ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਰੇਲਵੇ ਡਵੀਜ਼ਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗਾਰਡ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਟਰੇਨ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

...ਸਫਾ 1 ਦੇ ਬਾਕੀ

ਨਵੀਂ ਆਬਕਾਰੀ ਨੀਤੀ...

ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ (ਜਨਰਲ) ਦੀਆਂ 189 ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ (ਜਨਰਲ) ਦੀਆਂ 1390 ਹੋਰ ਅਸਾਮੀਆਂ ਸਿਰਜਣ ਨੂੰ ਹਰੀ ਫੋਡੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਚੋਣਾਂ ਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੀ ...

ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਪੂਰੇ ਸਮਾਜਕ ਪ੍ਰੀਵਰਤਨ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਗਰੂਕੀ ਅਤੇ ਸਮੂਹਿਕ ਉੱਦਮ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਮਹਿਲ ਖੁਰਦ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਇਟਲੀ 'ਚ ਮੌਤ

ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ (ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲੋਹਗੜ੍ਹ)-ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਦੀ ਭਾਲ 'ਚ ਵਿਦੇਸ਼ ਗਏ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਨਨਾਲਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮਹਿਲ ਖੁਰਦ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਇਟਲੀ 'ਚ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ।

ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਰੈਲੀ ਅੱਠ

ਗੋਪੁਰ/ਪੂਰੀ (ਸੁਖਦੇਵ ਪੂਰੀ)-ਕਿਰਤੀ ਰੋਗਾਂ ਤੇ ਸਰਜਰੀ ਦੇ ਸੁਖਰ ਸਪੈਸ਼ਲਾਈਜ਼ ਕੋਲੋਂ ਹਿੰਦੀ ਰਸਪਤਾਲ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਡਾਕਟਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਐਲਪ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿੱਚ ਪੱਰੋਸਟੇਟ, ਕਿਡਨੀ ਰੋਗਾਂ ਤੇ ਅੰਗ ਦਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵੇਲਾਈ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਧੀਨ ਬੈਚੀ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਰੈਲੀ 10 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਸਰਬਾ ਨਗਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਇਕਾਈ ਰਸਪਤਾਲ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਹਰਜਿਸਰਤ ਬਾਲ ਨੂੰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਬਿੰਦੀਵਾਲ ਵੱਲੋਂ 41 ਅੱਖਰੀ ਫੋਟੀ ਭੇਟ

ਮਾਨਸਾ (ਆਰਮਾ ਸਿੰਘ ਪਮਾਰ)-ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ, ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਨਾਲ ਅਵਾਰਡ ਚੁਣਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਹਰਜਿਸਰਤ ਕੌਰ ਬਾਲ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦੀਵਾਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ 41 ਅੱਖਰੀ ਫੋਟੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਲ ਕੋ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਹਰਜਿਸਰਤ ਕੌਰ ਬਾਲ ਬਾਰੀ-ਬਾਰੀ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਪੁਚਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਰ ਲਈ ਇਕੱਲੇ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਇਸ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਹੋਰਨਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਫੋਟਾ ਹੋਰ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਕੌਮੀ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ 'ਚ 1425 ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ

6,5123654 ਰੁਪਏ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕੀਤੇ

ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਫੈਸਲੇ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੇ ਕਰੀਬ 65123654/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਹਰੀਭਾ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਡਾਕਟਰ ਸੁਖਿੰਦਰਾ ਜੋਗੀ, ਮਨੀਸ਼ ਸਿੰਘਲਾ, ਅੰਬਵੰਦੇਕ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਅੰਬਵੰਦੇਕ ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ, ਅੰਬਵੰਦੇਕ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੋਲਨ, ਗੋਰਠ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੋਰਠ ਸਤੀਸ਼ ਮਿੱਤਲ ਤੇ ਗੋਰਠ ਰਜੀਵ ਸਿੰਘਲਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਰ-ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅੰਬਵੰਦੇਕ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰੀ ਚੌਧਰਾ, ਸੈਕਟਰੀ ਹਰਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਕੌਮੀ ਅਰਥ ਸੰਚਾਰ ਸਿੱਦਦ, ਜੁਆਇੰਟ ਸੈਕਟਰੀ ਜਗਤਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਲਾਇਬਰੇਰੀਅਨ ਨਿਰਲੇਪ ਕੌਰ, ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਮੈਂਬਰ ਗੁਜਰੀਤ ਕੌਰ ਬੋਲ, ਰਾਮਵਿੰਦਰ ਗੋਇਲ, ਅਮਰਨ ਸਿੰਘ, ਸਮਾਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁ: ਟਵਰੀਪ ਸਿੰਘ ਚਿੱਲੇ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਿੱਲੇ, ਵਿਕਾਸ ਸ਼ਰਮਾ, ਵਿਪਨ ਗੁਮਰ ਬਾਂਸਲ, ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੌਰ, ਅਨੁਪਮ ਗਰਗ ਅੰਬਵੰਦੇਕ, ਮੰਨੋਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਮਾਣਾ ਬਾਰੇ ਵਕੀਲ ਸਹਿਬਾਨ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੈਚਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਪਸੀਚੀ ਹਪਸਤਾਲ 'ਚ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਮੁਫਤ ਚੈਕਅੱਪ ਕੈਂਪ ਲਾਇਆ

ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ (ਅੰਬਕ ਸ਼ਰਮਾ) ਸ਼ਬਾਨਕ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਪਸੀਚੀ ਹਪਸਤਾਲ ਵਿਖੇ ਭਾਰਤ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਧੀਨ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਮੁਫਤ ਚੈਕਅੱਪ ਕੈਂਪ ਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਟਕਾਵਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਡਾਕਟਰ ਮਹੇਸ਼ ਜਿਲਦ ਨੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਟੀਮ ਨਾਲ ਚੈਕ ਕੀਤਾ।

ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ...

ਮੋਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਗਮੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁਭਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਐੱਲ ਪੀ ਜੀ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ...

ਮੋਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਗਮੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁਭਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਐੱਲ ਪੀ ਜੀ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਡਰੱਗ ਤਸਕਰੀ ਦਾ ...

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਨਿਉ ਜੀਲੌਡ ਦੇ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਆਰਮੀ ਆਫ਼ ਨਾਰਥ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਡਰੱਗ ਪੁਲਾ ਅਤੇ ਨਾਰਥਕੋਸਟ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ 'ਚ ਇੱਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਡਰੱਗ ਰੋਕਣ ਦਾ ਪਰਵਾ ਫ਼ਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਕਾਮਰੇਡ ਮੁਕੰਦ ...

ਸੀਨੀਅਰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਗੂ ਸਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਾਮਰੇਡ ਮੁਕੰਦ ਲਾਲ ਨੇ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਅੱਤਮ ਵਿੱਚ ਆਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਮਿੱਤਰ ਦੇਹ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਖੋਲ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਣ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਸਮਕਾਲੀ ਸਰੋਕਾਰ-2

ਡਾ. ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ

ਪਰਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤੱਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਦੇ ਵੀ ਇੱਕ ਤੱਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪਰਵਾਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜੋਖਮ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵੱਧ ਲਾਭ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੇ ਤੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਯਕੀਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਤ ਉਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਮੂਲ ਸਥਾਨ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੇ ਤੱਤ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਯਕੀਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧਦੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ ਦਬਾਅ, ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਗੜਨਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁੱਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਸ਼ਾਖੋਰੀ ਜਾਂ ਵਧ ਰਹੇ ਅਪਰਾਧ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਕਈ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਵਧੇਰੇ ਕਮਾਈ ਦੇ ਮੌਕੇ, ਬਿਹਤਰ ਵਿੱਦਿਅਕ ਅਤੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ, ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਪਰਵਾਰਕ ਪਰਵਾਸ/ਵਿਆਹ ਆਦਿ। ਜਦੋਂ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ :

ਪਟਿਆਲਾ, ਬਠਿੰਡਾ, ਸੰਗਰੂਰ, ਜਲੰਧਰ, ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਬਰਨਾਲਾ, ਮੋਗਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 99.26, 97.39, 96.04, 93.18, 88.86, 87.37, 85.71, 78.46, 66.82, 52.11, 29.21, ਅਤੇ 26.63 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ/ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਧ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਵ 34.78 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਆਪਣੇ ਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦੇਸ਼ ਗਏ। ਪਟਿਆਲਾ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਜਲੰਧਰ, ਬਰਨਾਲਾ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਮੋਗਾ, ਬਠਿੰਡਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ, ਸੰਗਰੂਰ ਅਤੇ ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 30.88, 30.34, 25.29, 22.31, 22.16, 21.43, 18.48, 15.03, 14.08, 11.39, ਅਤੇ 9.48 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ।

ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ 40.18, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ 28.26, ਮੋਗਾ ਦੇ 25.59, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ 20.79, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ 11.76, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ 10.57, ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ 9.90, ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ 9.86, ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ 9.23, ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ 5.23, ਜਲੰਧਰ ਦੇ 4.66 ਅਤੇ ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ 4.27 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਚਲੇ ਗਏ।

ਪੇਂਡੂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਹੁੰਝੇ-ਪੁੰਝੇ

ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਵਿਗੜਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਸੰਗਰੂਰ, ਬਰਨਾਲਾ, ਪਟਿਆਲਾ, ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਜਲੰਧਰ, ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਮੋਗਾ, ਬਠਿੰਡਾ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 42.39, 34.16, 25.38, 23.53, 21.43, 19.66, 16.31, 14.69, 11.37, 9.15, 8.51, ਅਤੇ 7.04 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ।

ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆਏ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ 16.29 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ 10.71 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ 8.45 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ 8.09 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ 7.61 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਮੋਗਾ ਦੇ 2.84 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ 1.49 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ 1.42 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਜਲੰਧਰ ਦੇ 1.00 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ 0.26 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝਿਆ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਟਿਆਲਾ, ਜਲੰਧਰ, ਬਠਿੰਡਾ, ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਮੋਗਾ, ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਬਰਨਾਲਾ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਸੰਗਰੂਰ ਅਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 90.76, 87.32, 83.82, 83.53, 83.01, 74.17, 62.09, 61.61, 57.69, 53.35, 45.05, ਅਤੇ 43.82 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ/ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ।

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੇ ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ 84.62 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ 83.71 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ 83.09 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ 82.18 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ 82.07 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਮੋਗਾ ਦੇ 79.62 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਜਲੰਧਰ ਦੇ 77.37 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ 77.12, ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ 68.96 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ 58.93 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ 50.70 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ 31.19 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪੇਂਡੂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ।

ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ 19.23 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਮੋਗਾ ਦੇ 18.48 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ 16.85 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ 15.44 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ 13.39 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ 12.92 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ 10.46 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ 9.00 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਜਲੰਧਰ ਦੇ 8.49 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ 6.44 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ 4.95 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ 2.82 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਬਠਿੰਡਾ, ਪਟਿਆਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਜਲੰਧਰ, ਸੰਗਰੂਰ, ਬਰਨਾਲਾ, ਮੋਗਾ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 64.71,

47.79, 39.67, 38.03, 35.39, 29.62, 27.79, 7.43, 4.62, 3.79, 3.09, ਅਤੇ 0.89 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਕੀਤਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਹਤਰ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਵਧੇਰੇ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ, ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ ਦਬਾਅ ਆਦਿ ਪੇਂਡੂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਪੇਂਡੂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪਰਵਾਸ ਲਈ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਸੀਮਤ ਮੌਕੇ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਆਸਾਵਾਂ, ਉਦਾਰ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਸਵੀਕਾਰਤਾ, ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ, ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੌਟਵਰਕ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ, ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਪੈਟਰਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਨੁਪਾਤ ਨੇ ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ (48.21 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਸੰਗਰੂਰ (36.63 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਬਰਨਾਲਾ (33.85 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ (28.09 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਪਟਿਆਲਾ (27.21 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ਮੋਗਾ (25.71 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਲਈ 15 ਤੋਂ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (26.09 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ਬਠਿੰਡਾ (30.72 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੇ 20 ਤੋਂ 25 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਖਰਚੇ। ਜਲੰਧਰ (33.78 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ (27.49 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ (23.91 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਸ ਲਈ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਖਰਚ ਕੀਤੇ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਿੱਸੇ (36.62 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨੇ 25 ਤੋਂ 30 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਖਰਚ ਕੀਤੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ 9.86 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਬਰਨਾਲਾ ਵਿੱਚ 4.62 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਬਠਿੰਡਾ ਵਿੱਚ 4.58 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਸੰਗਰੂਰ ਵਿੱਚ 3.96 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ 3.49 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਮੋਗਾ ਵਿੱਚ 3.33 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿੱਚ 3.08 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ 2.93 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿੱਚ 2.69 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ 2.32 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਲਈ 30 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਰਚ ਕਰਨੇ ਪਏ। ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਔਸਤਨ ਰਕਮ 2319718.31 ਰੁਪਏ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਲਈ ਖਰਚ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿੱਚ 1601980.20 ਰੁਪਏ, ਬਠਿੰਡਾ ਵਿੱਚ 1580784.31 ਰੁਪਏ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ 1521029.41 ਰੁਪਏ, ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿੱਚ 1462500.00 ਰੁਪਏ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿੱਚ 1407303.37 ਰੁਪਏ, ਬਰਨਾਲਾ ਵਿੱਚ 1359615.38 ਰੁਪਏ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ 1335054.35 ਰੁਪਏ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ 1219408.74 ਰੁਪਏ, ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿੱਚ 1179549.76 ਰੁਪਏ, ਮੋਗਾ ਵਿੱਚ 115-2380.95 ਰੁਪਏ, ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ 1036955.07 ਰੁਪਏ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਲਈ ਖਰਚ

ਕੀਤੇ ਗਏ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਕੁੱਲ ਖਰਚ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਸੰਗਰੂਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਮੋਗਾ, ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਜਲੰਧਰ, ਪਟਿਆਲਾ, ਬਰਨਾਲਾ ਅਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਦੀ ਬੱਚਤ ਤੋਂ ਆਈ। ਇਸ ਸਰੋਤ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਖਰਚ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 52.56, 50.62, 48.97, 47.89, 43.51, 43.27, 37.78, 29.03, ਅਤੇ 28.82 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਅਸੀਂ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੱਚਤ ਦੇ ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਲਏ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨ, ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਘੱਟ ਵਿਆਜ ਦਰ ਉੱਤੇ ਉਧਾਰ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਕੇ ਬੈਂਕ ਲਿਆਣ ਲੱਦੇ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਬੱਚਤ ਦੀ ਗ਼ਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹਨਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ/ਗਹਿਣੇ/ ਵਾਹਨ/ਜਾਨਵਰਾਂ/ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਵੀ ਵਕੀਰੀ ਅਤੇ ਬੈਂਕਾਂ/ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਉਧਾਰ ਤੋਂ ਪੈਂਦਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਖਰਚ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਿੱਸਾ ਬੈਂਕਾਂ/ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ (30.61 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਉਧਾਰ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਵਾਰਕ ਬੱਚਤਾਂ (29.86 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ/ਪਲਾਟ/ ਗਹਿਣੇ/ ਵਾਹਨ/ ਜਾਨਵਰਾਂ/ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ (26.75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੀ ਵਕੀਰੀ ਆਇਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪਰਵਾਸ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ/ਗਹਿਣੇ/ ਵਾਹਨ/ਜਾਨਵਰਾਂ/ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਵੀ ਵੇਚਣੀ ਪਈ। ਇਸ ਸਰੋਤ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਕੁੱਲ ਖਰਚ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 39.47 ਅਤੇ 35.46 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਵਾਰਕ ਬੱਚਤ (ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ 26.23 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿੱਚ 24.39 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ਬੈਂਕਾਂ/ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਉਧਾਰ (ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ 12.87 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿੱਚ 16.83 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਸੀ।

ਪਰਵਾਸ ਉਹਨਾਂ ਪਰਵਾਰਾਂ ਲਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਨੁਭਵ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਸੀ ਮੈਂਬਰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਹਾੜੀ/ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਕਮਾਈ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਖਰਚ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਵੇਸ਼, ਜਮ੍ਹਾਂ ਗਾੜੀ ਅਤੇ ਦਾਣ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ (82.86) ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਭੇਜੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਰਕਮ ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿੱਚ 80.57, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ 64.67, ਮੋਗਾ ਵਿੱਚ 63.81, ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿੱਚ 62.50, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ 58.87, ਬਠਿੰਡਾ ਵਿੱਚ 54.59, ਸੰਗਰੂਰ ਵਿੱਚ 54.46, ਬਰਨਾਲਾ ਵਿੱਚ 52.31, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ 45.59, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿੱਚ 28.65 ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ 11.27 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਆਂਕੀ ਗਈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਦੁਖਦਾਈ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ (88.73 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ (71.35 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਦੋ-ਤਿਹਾਈ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਮਿਟੀਓਸ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ।

ਕੁੱਲ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਭੇਜੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜਲੰਧਰ (80.93 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਲੁਧਿਆਣਾ (65.93 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ (64.29 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਮੋਗਾ (64.18 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ (56.76 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਬਠਿੰਡਾ (53.67 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਸੰਗਰੂਰ (52.72 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (48.73 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ (47.05 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੀ ਰਕਮ ਹੀ ਭੇਜੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (25.21),

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ (23.53) ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ (23.14) ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੇ 4 ਤੋਂ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਰਕਮ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ (38.24), ਸੰਗਰੂਰ (28.18) ਅਤੇ ਮੋਗਾ (27.61) ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 5 ਤੋਂ 6 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰਕਮ ਭੇਜੀ। ਜਲੰਧਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਤਿਹਾਈ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਘੱਟ (33.13 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ 24.29 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਰਕਮ ਭੇਜੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ 27.35 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੇ 3 ਤੋਂ 4 ਲੱਖ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰਕਮ ਭੇਜੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬਰਨਾਲਾ (38.24 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਸੰਗਰੂਰ (28.18 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ਮੋਗਾ (27.61 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 10 ਲੱਖ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਰਕਮ ਭੇਜੀ।

ਪਰਵਾਸ ਦੀ ਉੱਚੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਰਵਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿੱਚ 91.01 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ 89.13 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ 78.87 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ 75.74 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਬਠਿੰਡਾ ਵਿੱਚ 74.51 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿੱਚ 66.96 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਬਰਨਾਲਾ ਵਿੱਚ 64.62 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਸੰਗਰੂਰ ਵਿੱਚ 62.87 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ 62.40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਮੋਗਾ ਵਿੱਚ 58.57 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿੱਚ 56.87 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ 54.76 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਰਜ਼ੇ ਹੋਣ ਸਨ। ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਪਰਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ 46.74 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿੱਚ 30.34 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ 29.95 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਬਠਿੰਡਾ ਵਿੱਚ 27.45 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿੱਚ 26.79 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਬਰਨਾਲਾ ਵਿੱਚ 22.31 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿੱਚ 22.27 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਮੋਗਾ ਵਿੱਚ 21.43 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਰਵਾਰਾਂ ਉੱਤੇ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ (23.94 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਸੰਗਰੂਰ (23.27 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ (18.77 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰਵਾਰਾਂ ਉੱਤੇ 5 ਤੋਂ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰਵਾਰ ਭਾਵ 22.06 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਸਿਰ 10 ਤੋਂ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਕਰਜ਼ਾ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਦੁਖਦਾਈ ਪੱਖ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਪਰਵਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ 5.63 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਬਰਨਾਲਾ ਵਿੱਚ 3.85 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ 2.21 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪਰਵਾਰਾਂ ਉੱਤੇ 20 ਲੱਖ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਸੀ।

ਪੇਂਡੂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਫ਼ੀਲਡ ਸਰਵੇਖਣ ਤੋਂ ਇਹ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪਰਵਾਸ ਬੌਧਿਕ ਹੁੰਝੇ, ਪੁੰਝੇ ਹੁੰਝੇ ਅਤੇ ਨਸਲੀਆਂ ਲਾਭਅੰਸ਼ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਹੁੰਝਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੁਝ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਪਰਚਲਣ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖ਼ੂਬ ਉਪਲੱਭ ਤੌਰ-ਪਹੀ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਰੁਜ਼ੀਆਂ ਵਾਲੇ ਟੋਏ ਨੂੰ ਵੇਚਣਾ ਪੇਂਡੂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ/ਪਰਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਪੁੱਟਣਾ ਅਤੇ ਸੁਕਾਉਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਨਤੀਜੇ ਬਹੁਤ ਭਿਆਨਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਸੱਤ ਲੱਝਾਂ- ਰੋਟੀ, ਕੱਪੜਾ, ਮਕਾਨ, ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ-ਸੰਭਾਲ, ਸਾਫ਼ ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਫੈਲ ਹੋ ਕੇ ਮੱਕੜ-ਜਾਲ, ਵਿਗੜੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ, ਵਧ ਰਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ, ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੀਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ, ਅਤੇ ਨੀਵੇਂ ਦਰਜੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਆਦਿ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਉੱਪਰ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣਾ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

(ਸ਼ਮਾਪਤ)

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ

ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਾ ਨਿਰੋਜਣ ਸਿੰਘ ਪੇਂਡੋਰੀ ਲੱਖਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੋਂ ਤੇ ਬੀਬੀ ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦਿੱਲੋਂ ਵੱਲੋਂ ਕੈਨੇਡਾ (ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬੀਬੀ ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦਿੱਲੋਂ ਜਰਨੈਲ ਮੂਲਾ ਸਿੰਘ ਬਾਹੋਵਾਲ ਦੀ ਬੇਟੀ ਹੈ)। ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਲਈ 2000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਗੁਰਮੀਤ ਕੌਰ ਸਾਰਾ ਬੰਬੇਲੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜਰਨੈਲ ਮੂਲਾ ਸਿੰਘ ਬਾਹੋਵਾਲ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ 1100 ਰੁਪਏ ਵਿਜੇ ਬੰਬੇਲੀ ਰਾਹੀਂ ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਲਈ ਭੇਜੇ। ਅਦਾਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦੀ ਹੈ।

—ਸ਼ਮਾਪਤ

ਪੇਪਰਾਂ ਦੇ ਦਿਨ

ਪੜ੍ਹ ਪੱਤਰਾ ਤੂੰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹ ਪੱਤਰਾ। ਪੇਪਰਾਂ ਦੇ ਦਿਨ ਬੁੱਕ ਵੜ ਪੱਤਰਾ।

ਛੱਡ ਦੇ ਪੱਤਰ ਬਸੇਤ ਲੇਖ ਗਈ, ਰੁੱਤ ਸੋਹਣੀ ਬਿਨਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੱਚ ਲਈ। ਹੁਣ ਕੋਈ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਫੜ ਪੱਤਰਾ, ਪੜ੍ਹ ਪੱਤਰਾ ਤੂੰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹ ਪੱਤਰਾ।

ਪੜ੍ਹ ਹੋਏ ਕੰਮ ਦੀ ਕਰ ਦੁਹਰਾਈ, ਪੁੱਛ ਸਰ ਕੋਲੋਂ ਜੇ ਕੋਈ ਕਠਿਨਾਈ। ਵਿਗਲਾ ਇੱਕ ਪਲ ਵੀ ਨਾ ਖੜ੍ਹ ਪੱਤਰਾ, ਪੜ੍ਹ ਪੱਤਰਾ ਤੂੰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹ ਪੱਤਰਾ।

ਦੇਖ 'ਜਸਨ' ਵੱਲ ਕਿੰਨਾ ਹੈ ਪੜ੍ਹਦੀ, ਤੇਰੇ ਵਾਂਗ ਹੱਥ 'ਚ ਫੋਨ ਨਾ ਫੜਦੀ। ਅਗਲੀ ਜਮਾਤੇ ਜਾਊ ਚੜ੍ਹ ਪੱਤਰਾ, ਪੜ੍ਹ ਪੱਤਰਾ ਤੂੰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹ ਪੱਤਰਾ।

'ਲੱਡੇ' ਵਾਂਗ ਜੇ ਤੂੰ ਵੀ ਐਸ ਕਰਨੀ, ਫੇਰ ਕੁਝ ਤਕਲੀਫ ਪਉਗੀ ਜਰਨੀ। ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਆਪੇ ਘੜ ਪੱਤਰਾ, ਪੜ੍ਹ ਪੱਤਰਾ ਤੂੰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹ ਪੱਤਰਾ।